

Rodovo inkluzívne používanie slovenčiny výzvy a možnosti

PhDr. Lucia Molnár Satinská, PhD.

lucia.molnar.satinska@juls.savba.sk

lucia.molnar.satinska@gmail.com

Odborný seminár
k otázke rodovo
vyváženého jazyka

18. január 2024

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

Spojenie s témou

- 2013 – 2014 Lingvistický výskum a manuál rodovo korektného jazyka
- 2015 Seminár pre prekladateľské jednotky Európskeho parlamentu
- 2016 Organizácia konferencie a editovanie zborníka *Prechyľovanie: áno – nie?*
- 2017 Seminár pre prekladateľské jednotky Rady EÚ
- 2018 Účasť na konferencii *Language Policies in the Light of Anti-Discrimination and Political Correctness: Tendencies and Changes in the Slavonic Languages* na Wirtschafts Universität Wien
- Odborné poradenstvo a popularizácia sféry rodovo inkluzívneho používania jazyka

Ciele prezentácie

- Predstaviť rodovo inkluzívne používanie slovenčiny ako jazykový problém
- Ilustrovať jeho používanie v praxi
- Reflektovať výzvy takéhoto používania

Rodovo inkluzívne používanie slovenčiny ako jazykový problém

LANSTYÁK, István 2015. Záludné jazykové problémy: čo s nimi? Wachtarczyková, Jana – Satinská, Lucia – Ondrejovič, Slavomír (ed.), *Sociolinguistica Slovaca 8: Jazyk v politických, ideologických a interkultúrnych vzťahoch*. Bratislava: Veda, Vydavateľstvo SAV. 179–195.

LANSTYÁK, István 2018. On the strategies of managing language problems. Fairbrother, Lisa – Nekvapil, Jiří – Sloboda, Marian (ed.), *The Language Management Approach. A Focus on Research Methodology*. Berlin: Peter Lang. 67–97.

LANSTYÁK, István 2020. Úrovne manažmentu jazykových problémov. *Jazykovedný časopis* 71/2. 229–246.

Rodovo inkluzívne používanie slovenčiny

ako

- gramatický
- identitový
- korporátny
- spoločenský
- ...

problém?

Rodovo inkluzívne používanie slovenčiny ako varieta

Kto používa slovenčinu rodovo inkluzívne?

- Feministicky zmýšľajúci ľudia
- Ľudia s menšinovou rodovou identitou
- Niektoré firmy
- Niektoré inštitúcie
- Niektoré médiá
- Literatúra
- Umenie
- Reklama

Možnosti pre slovenčinu

- Generické maskulínium / generické feminínium
- Prechyľovanie a zdvojovanie
- Neutralizácia
- Striedanie
- Opis
- Grafické inovácie

- Bezrod
- „Nebinárna slovenčina“

Generické maskulínium

poslanci Uhorského snemu

katolícki kňazi

študenti*

psychiatri*

smetiari *

Generické femininum

pacientky s rakovinou maternice

tehotné študentky

amazonky

lexikografky*

učiteľky*

kuchárky*

Prechýľovanie a zdvojovanie tvarov

vážení páni a vážené dámy

noví poslanci a poslankyne

vedci a vedkyne

diváčky a diváci

zamestnanci/-kyne*

Neutralizácia

vážení prítomní (ľudia*)

parlament // poslanecký klub

vedecká obec

publikum // personál

zamestnanectvo // čitateľstvo // študentstvo

ministerstvo*

Striedanie

psychológovia odporúčajú

psychologičky sa zhodujú

Opis

obvinená osoba

ľudia v susedstve, susedská komunita

človek bez domova

prezidentská stráž

Grafické inovácie

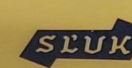
Lomky

Hviezdičky

A iné...

Bude aj Veľký fašiangový sprievod v maskách!

Zapojte sa a odprezentujte
ako komunity, krúžky,
ženšafy, manšafy, kolegyne
z práce, susedia z jedného
vchodu, ale aj ako odvážne
jednotlivkyne a jednotlivci!

HĽADÁME DOBROVOĽNÍKOV/-ČKY,

ktorí nám pomôžu s rôznymi aktivitami v našich komunitných centrách a zariadeniach v

- Bratislavskom (Plavecký Štvrtok),
- Žilinskom,
- Banskobystrickom,
- Košickom,
- Prešovskom kraji.

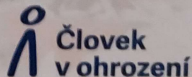
Pomáhať budeš pri vzdelávacích aktivitách a mentoringu vo vylúčených rómskych komunitách.

Čo k tomu potrebuješ?

- Zodpovednosť
- Empatiu
- Otvorenosť
- Energiu posúvať seba aj ostatných dopredu
- Silnú motiváciu pomáhať

Ako si Ťa predstavujeme?

- Máš viac ako 18 rokov (ak nie, potrebujeme súhlas Tvojho zákonného zástupcu)
- Si študent/študentka sociálnej práce/psychológie

Neštuduješ, nemáš vyštudované požadované odbory a nemáš skúsenosť s dobrovoľníctvom?

Nevadí! Stačí, ak sa nám ozveš a povieš nám o sebe viac. Radi Ťa tiež zaškoolíme a zaučíme do nášho dobrovoľníckeho programu.

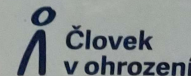
Naša koordinátorka dobrovoľníctva Magdaléna sa na Teba teší!

magdalena.lorinczova@clovekvohrozeni.sk
0905 254 122

Dobrovoľnícku podporu vzdelávania rozvíjame v rámci projektu Rozvojom zručností a kariérového poradenstva k sociálnej inklúzii, ktorý získal grant z Nórska v sume 169 000 € a bol spolufinancovaný v sume 25 300 € zo štátneho rozpočtu SR.

**Spoločným úsilím k zelenej,
konkurencieschopnej a inkluzívnej
Európe**

www.norwaygrants.sk/ldi

<https://kapital-noviny.sk/o-nas/>

Misia

Kapitál nie je len mesačníkom či komunitou ľudí, ktorí sa okolo neho združujú. Kapitál je najmä priestorom, v ktorom sa môžeme neustále samých seba pýtať, čo to znamená byť *angažovaný*. Priestorom, v ktorom sa dá na spoločenské a kultúrne fenomény nazerať kriticky. Či už formou textov alebo vizuálnym spracovaním.

Dávame priestor hlasom, ktoré tak často nezaznievajú a ktoré nám v médiách chýbajú – hlasom minoritným, utláčaným, alternatívnym. Nejde nám o pohodlné konštatovania, ale o aktívne skúmanie a prehodnocovanie spoločnosti, v ktorej žijeme. Eseje, rozhovory, recenzie, komentáre, preklady či pôvodná i zahraničná umelecká tvorba, každý mesiac ilustrované iným umelcom, umelkyňou či kolektívom, na to vytvárajú vhodnú platformu, ktorú vám prinášame v tlačenej podobe i na webe.

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.

Zamestnanecké výhody, benefity

- ✓ **Od radosti skáče, kto neplatí za gastráče** - v hodnote 6€ Ti gastráče platíme my.
- ✓ **Pre tvoj relax robíme MAX** - ak chceš cvičiť s Multisport, tak Ti ju nie len poskytneme ale Ti na ňu aj prispejeme.
- ✓ **Pracujeme pilne a najmä flexibilne** - a s home officom nemáme problém.
- ✓ **Mať voľna viac je najviac** – preto Ti dáme extra 5 dní voľna navyše.
- ✓ **Máš podporu aj v časoch náporu** - psychická pohoda je dôležitá preto sa môžeš pravidelne zúčastňovať rôznych stretnutí a diskusií zameraných na duševné zdravie.
- ✓ **Ako sa na poisťovňu patrí, svojich si zaopatrí** - ponúkame Ti zvýhodnené produkty Generali ako aj zľavy u našich partnerov.
- ✓ **Ak sa chceš zlepšovať môžeš na sebe pracovať** – prostredníctvom Akadémie Generali alebo na rôznych školeniach a seminároch, ktoré organizujeme.
- ✓ **A veľa iného.**

Likvidátor/ka poistných udalostí – Majetok podnikateľov

 Bratislava

[Viac info](#)

DWH Analytik/čka

 Bratislava

[Viac info](#)

Analytik/čka na produktovom oddelení – brigáda pre študentov VŠ

 Bratislava

[Viac info](#)

Likvidátor/ka poistných udalostí – Motorové vozidlá

 Bratislava

[Viac info](#)

 [Online chat](#)

Bernadine Evaristo: Dievča, žena, iné Prel.: Lucia Halová

5

Morgan (už nie Megan)
sa identifikuje ako nebinárna osoba už šesť rokov, naučilo sa
nevzrušovať, keď ľudia nepoužívajú alebo nechápu jena prefe-
rované zámená
spočiatku malo chuť jednu im vraziť

Morgan vykĺzlo von, zapálilo si ušúľanú cigaretu, v ruke pohár snobského falošného šampusu (žiadne prízemné pívá či ležiaky)

díva sa na obrovitánske budovy na druhom brehu rieky
ten zvyčajný mišmaš obludností hlavného mesta

Morgan v meste blúdi, útočí enu na zmysly, až stráca orientáciu v spleti hlavných a vedľajších ciest, neutíchajúcej dopravy a stisku miliónov ľudí, ktorí sa niekam náhlia

ktorí en prevalcujú ako konvoj nezastaviteľnej armády tankov a drvía jena krehké ja

nechápe obyvateľov miest, ktorí frflú, že vidiek im pripadá všade rovnaký, ale pritom ich mesto je chaoticky mäťúce

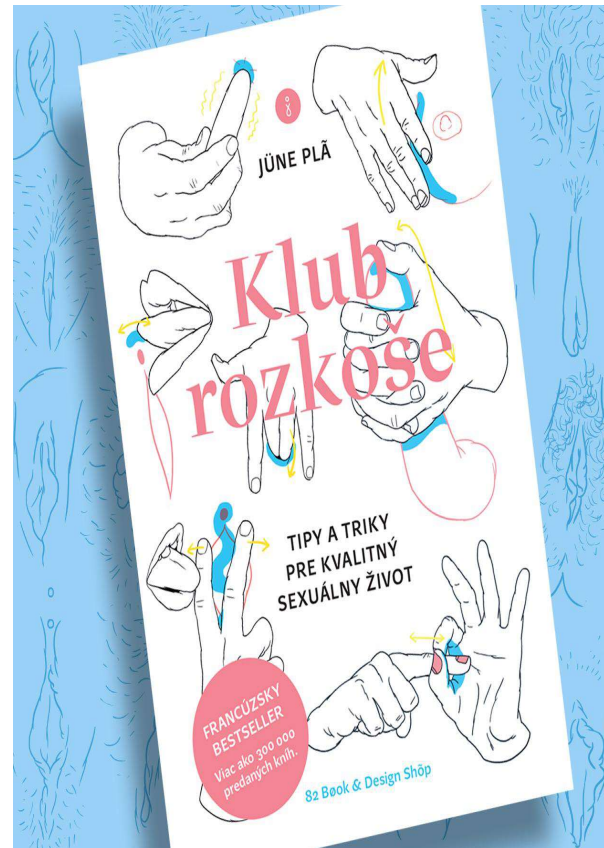
Morgan nemá problém orientovať sa v yorkshirských údoliach, v Peak Districte či v divokejších oblastiach Nothumberlandu

s neprerušovaným výhľadom na oblohu, takže má človek voľný rozhľad

a dušu
zdravú

Jüne Pla: Klub rozkoše

Prel. Kristína Bartová

Bezrod a nebinárna slovenčina

Sely, 2018

<https://drive.google.com/file/d/0ByQCupCbsPLMY0N6NVprZ1F4VUU/view?fbclid=IwAR1JU3Sz4oRvMgMRUhFXLY-ykudOfbrJzJlNj2kh0lPULCMsBRCdMAZaL24&resourcekey=0-rLEZxraT06N3nxZh29Phwg>

Victory Vargic, 2022

Nebinárna príručka

<https://drive.google.com/file/d/1cAzhcGQStgebxbQ1CqJCChImxOu-7jSe/view>

Bezrod a nebinárna slovenčina

- čo s gramatickým rodom?
 - stret paradigiem
 - malá používateľská vzorka?
-
- môže existovať nebinárna varieta slovenčiny?
 - ako ju charakterizovať?

Výzvy

- nejednotnosť
- premenlivosť
- false friends – vzory, ktoré nepomáhajú (zahraničné inšpirácie)

Riešenia

- Akceptácia variet
- Akceptácia stavu „medzi“, viacerých možností (diverzita) a postojov
- Hľadanie riešení užitých na mieru slovenčine, čerpanie z vlastných (aj historických) zdrojov
- Výskum

Ďakujem za pozornosť!

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, v. v. i.